

Fiskeridirektoratet

051120

Innspill til regulering av fisket etter leppefisk i 2021.

Norges Miljøvernforbund (NMF) har lenge vært bekymret for det store uttaket av leppefisk man har sett langs kysten av Norge de senere årene. Derfor var gleden stor da man fikk på plass en regulering av fisket med en fastsatt totalkvote som skulle sikre at bestandene ikke ble overfisket, selv om vi gjerne skulle sett en lavere kvote. Slik vi ser det må det uansett hvilke andre begrensninger man innfører også ligge en totalkvote til grunn for reguleringen av fisket. Man bør også ha en artsspesifikk totalkvote som ivaretar hver av våre 6 arter leppefisk, dette må også gjelde grasgylt og brungylt, ikke bare berggylt, grønngylt, bergnebb og rødnebb/blåstål. Grasgylt er mindre tallrik og brungylt er relativt sjelden i våre farvann. Fisket etter disse bør således forbys, men de må likevel nevnes i regelverket slik at man unngår at de går med som bifangst. NMF er også av den oppfatning at kvotene fra 2019 var alt for høye, særlig på Vestlandet, og ber derfor om at totalkvoten settes ned. Vi minner også om at det er gjort lite forskning på hvilke økologiske konsekvenser et så stort uttak av leppefisk vil utgjøre. Videre er det ikke forsvarlig å fiske ut så store volumer av flere nøkkelarter langs kysten for å tilfredsstille en næring som allerede har så stor negativ påvirkning på økosystemene langs kysten.

At leppefisk som avhengig av type kan bli mellom 10 og 25 år gamle normalt kun lever 3 – 7 uker i merdene med oppdrettsfisk viser også en fullstendig mangel på dyrevelferd og respekt for det levende liv i oppdrettsnæringen. NMF kan ikke se hvordan man skal kunne forsvare et så høyt uttak, når effekten er så kortvarig og til dels ineffektiv. Leppefisk regnes som relativt stasjonære arter som trives best på bunnen og i strandsonen hvor disse kan finne både skjul og ro. Når disse fiskene blir fanget og revet bort fra sitt naturlige miljø utsettes fiskene for store belastninger både som følge av fangst og transport men også i all hovedsak stress som følge av det oppjagede miljøet de utsettes for i en merd med opp til 200 000 laks som svømmer i en evig sirkel uten muligheter til å falle til ro. Man omtaler da også leppefisken som en forbruksvare og levetiden til leppefisken i anleggene er bare få promille av det den er i frie bestander.

Det opplyses at leppefisken har en gjennomsnittlig levetid i merdene på 3-7 uker mot normal levetid på 10-25 år for de forskjellige artene!

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:		Region Sør / Øst	Region Nord-Norge
Postboks 593	Tlf: 55 30 67 00	Postboks 9261	Postboks 446
5806 BERGEN	Faks: 55 30 67 01	Grønland	9255 TROMSØ
Skuteviksboder 24		0134 OSLO	
Bank: 9521.05.71982	Org.nr. 871 351 082 MVA	Tlf: 55 30 67 00	Tlf: 913 57 125
Internett: www.nmf.no	Epost: nmf@nmf.no	Epost: oslo@nmf.no	Epost: nord@nmf.no

Man fisker altså årlig opp 16-20 000 000 leppefisk i et fånyttets forsøk på og begrense den enorme tilveksten av lakselus i dagens åpne oppdrettsmodell for at disse skal beite lus av oppdrettsfisken til de dør av belastningen dette miljøet utsetter disse små men viktige fiskene for. Leppefiskens behov for trygghet og skjulesteder gjør at fiskene kun beiter lus av laks som passerer innenfor en meters avstand til leppefiskens "skjulested". Dette gjør at leppefiskens effekt begrenser seg til "gode" perioder med lite lus. Straks lusenivået begynner å stige har ikke leppefiskene kapasitet til å holde nivået nede og gir en svært begrenset effekt. Det er verdt å merke seg at man i årene fra 2009 - til i dag har tatt ut historiske 19 millioner (2019) leppefisk årlig samtidig som lusenivåene har vært historisk høye. Dersom leppefisk hadde vært løsningen burde vel denne statistikken gått motsatt vei hvor økt innsetting av leppefisk skulle gitt mindre bruk av kjemikalier og lavere lusenivåer. I stedet ser man i dag at lakselus blir resistent mot de fleste kjemiske preparater grunnet overforbruk, samtidig som man ofrer flere titalls millioner av forsvarsløse leppefisk som et slags "miljøalibi" mens oppdrettsnæringen får fortsette å tjene millioner på felleskapets ressurser som også leppefisken er en viktig del av! I norske farvann har vi 6 arter av leppefisk. Bergnebb (*Ctenolabrus rupestris*) og grønngylt (*Symphodus melops*) er de mest tallrike. berggylt (*Labrus berggylta*), grasgylt (*Centrolabrus exoletus*) og rødnebb/blåstål (*Labrus bimaculatus*) er mindre tallrike. Brungylt (*Acantholabrus palloni*) er sjelden i norske farvann. Særlig bergnebb, grønngylt, og berggylt blir brukt til å fjerne lakselus i lakseoppdrett. I Norge startet målrettet fiske etter bergnebb i 1988. Bruken av leppefisk i oppdrettsnæringen i Norge økte fra omtrent 1 000 individer i 1988 til 3,5 millioner i 1999. I 2019 ble det anslått å være fisket hele 19 millioner leppefisk i Norge. Man vet pr. dags dato ikke om lokale leppefiskstammer har spesielle tilpasninger til eget nærmiljø, noe som gjør et ukontrollert fiske desto mer uforsvarlig. NMF har fått meldinger om at fisket etter leppefisk har gjort det mulig for enkelte fiskere å få dagsinntekter på kr 5000,-. Det målrettede fisket er etter artene berggylt, bergnebb og grønngylt. Med slike fortjenester på fiske etter en begrenset bestand, uten en fast totalkvote, risikerer vi et eller flere sammenbrudd langs kysten. Leppefiskens oppgave i fjæresteinene er mange og sammensatte, i tillegg til og gjøre en viktig jobb som rensefisk som helt eller delvis lever av og plukke parasitter, sopp og sykt vev fra andre fisker skal de også holde nivåene av snegler, skjell og andre bunndyr i balanse. Samtidig er leppefisken også et viktig ledd i næringskjeden og kysttorskens viktigste matkilde. Kysttorsken er allerede i sterk tilbakegang, mye grunnet oppdrettsnæringens endring av kystmiljøet, ved å hente ut 16-20 000 000 individer av kysttorskens viktigste næringskilde setter oppdrettsnæringen ytterligere kjepper i hjulene for kysttorsken. Det er usikkerhet om hvor stedege leppefiskene er. Men mye tyder på at de er relativt stasjonære, og det er god grunn til å frykte at mange steder har dette allerede ført til betydelig økologiske ubalanser. Torsken har også parasitter ala det laks har i lakselus, og det er all grunn til å tro at bestanden av hoppekreps i slekten *Caligus* mange steder er såpass stor pga leppefiskuttak at det rammer villtorsk. NMF har fått flere rapporter fra fiskere som rapporterer om økte mengder "lus" på torsk, fisket langs kysten. Noe som kan være en indikasjon på overfiske av leppefisk. Spesielt ille er dette da kysttorsken langs deler av norskekysten og Nordsjøen allerede er nær truet. Storstilt uttak av en nøkkelart som utgjør en viktig del av den økologiske balansen langs kysten er et risikabelt eksperiment. I tillegg er det et faktum at fisken lett blir skadet når den fanges i teiner. Dette er ikke bare dyrevelferdsmessig uforsvarlig, men også en fare for sykdomsspredning når fiskerne setter tilbake skadet leppefisk. NMF mener det absolutt må være en maksimumskvote for hver av de forskjellige artene leppefisk som fiskes, i tillegg må man påse at regelverket og begrensningene rundt fisket settes for å sikre leppefiskens økologiske bærekrafts nivå i de forskjellige kystsonene, og ikke fiskernes fortjeneste og oppdrettsnæringens umettelige behov for miljøalibi.

Miljøvennlig hilsen
Norges Miljøvernforbund

Kurt Oddekalv
Leder

Ørjan Holm
Saksbehandler